

456

POUFNE 481

Egz. nr. pojedn.

Teczka konferencyjna
w Pradze
T. p. m. zagran.

25

SZTAB GENERALNY WP
ZASADY
Nr Org/PF 8360/11
Wpłynęło dn. 5 Grudnia 1977
Zal. ~ Ark. ~

WSPÓŁCZESNA SYTUACJA WOJSKOWO-POLITYCZNA W EUROPIE

I TENDENCJE JEJ ROZWOJU

/Tezy wystąpienia tow. generała lejtnanta inż. Józefa BROŻA
na Konferencji szefów Zarządów Wywiadowczych Sztabów Generalnych
/Głównego/ Sił Zbrojnych państw-uczestników Układu Warszawskiego
w Pradze w październiku 1977 r./

Rozwój sytuacji międzynarodowej w roku ubiegłym wykazał,
że niezależnie od wzrastających komplikacji w walce między siłami
postępu i reakcji, kontynuowane są na świecie głębokie przeobra-
żenia rewolucyjne, następuje ich rozprzestrzenianie się w dalsze
rejony świata, a stosunek sił klasowych dalej wzrasta na korzyść
socjalizmu.

Ewidentny wpływ Związku Radzieckiego i innych państw
wspólnoty socjalistycznej na rozwój światowy zwiększa się
i umacnia.

Pogłębia się ogólny kryzys systemu kapitalistycznego. Równocześnie rosną także wysiłki państw imperialistycznych powstrzymywania negatywnego dla nich rozwoju i stopniowego zwrotu na ich korzyść. Imperializm dopasowuje swą politykę do zmieniających się warunków, ujednolica wysiłki państw kapitalistycznych, dąży do koordynowania ich działalności, przejścia do przeciwuderzenia i przejęcia inicjatywy w stosunkach międzynarodowych.

łączenie dyskusji, dywersji ideologicznej i grózb użycia siły, stanowi obecnie główną treść polityki imperializmu, z którą trzeba będzie liczyć się również w przyszłości. Jest charakterystyczne, że polityka z pozycji siły stosowana jest przez państwa imperialistyczne nie tylko w Europie, lecz w pozostałych rejonach świata, gdzie rozwija się pozytywnie ruch narodowowyzwoleńczy i demokratyczny oraz umacniają się wpływy wspólnoty socjalistycznej. Sojusznikami takiej polityki jest obecne kierownictwo chińskie.

Na czele sił imperialistycznych znajdują się Stany Zjednoczone. Administracja Cartera prowadzi bardziej ostry kurs zarówno w dziedzinie polityki wewnętrznej jak i zewnętrznej. W polityce Cartera pojawiają się elementy okresu zimnej wojny. Rząd Stanów Zjednoczonych kładzie większy nacisk na konfrontację ideologiczną z socjalizmem.

Nowy prezydent Stanów Zjednoczonych aktywniej wykonuje, niż czyniła to uprzednia administracja, plany kompleksu militarno-przemysłowego i innych najbardziej reakcyjnych sił w Stanach Zjednoczonych.

Wyraźniejsze jest dążenie Cartera do integracji świata kapitalistycznego.

Podstawowy kurs polityki Stanów Zjednoczonych w stosunku do państw rozwijających się pozostaje bez zmian. Jednakże podkreśla się znaczenie przenikania w tej rejon świata, gdzie narasta ruch narodowowyzwoleńczy i antyimperialistyczny. Rząd Stanów Zjednoczonych nie ukrywa tego, że rzecz ma się przede wszystkim w podporządkowaniu państw i rejonów, w których nasila się wpływ państw socjalistycznych.

Główne państwa zachodnioeuropejskie, jak na to wskazują ostatnie konferencje kierowniczych organów NATO, prawie bez sprzeciwów podporządkowują się twardszemu kursowi rządu amerykańskiego.

Niezależnie od nowych tendencji w stosunkach międzynarodowych po Konferencji w Helsinkach, ogólna polityka Europy Zachodniej i NATO charakteryzuje się ostrzejszym antykomunizmem, jakościowym i ilościowym narastaniem potencjału wojennego. Tym samym obiektywna groźba niebezpieczeństwa dla państw socjalistycznych zwiększa się.

/W dalszym ciągu w referacie zwraca się uwagę na niektóre ekonomiczne, polityczne i wojskowe zagadnienia, które w szczególności wpływają, w najbliższym czasie, prawdopodobnie będą dalej wpływać na sytuację w Europie Zachodniej/.

O sytuacji wojskowo-politycznej w Europie Zachodniej stanowi przede wszystkim rozwój ekonomiczny. Kryzys ekonomiczny lat 1974/1975 był pierwszym kryzysem powojennym, który rozprzestrzenił się jednocześnie w większości państw zachodnioeuropejskich. W wyniku wysokiego bezrobocia i ogólnego pogorszenia warunków życiowych szerokich warstw społeczeństwa, nastąpiło znaczne zaostrzenie się sprzeczności klasowych.

W roku ubiegłym, w państwach zachodniej Europy typowym zjawiskiem było powolne, nierównomierne i niestabilne ożywianie się aktywności ekonomicznej. Bezrobocie nie zmalało. Wykorzystanie mocy produkcyjnych przemysłu pozostawało na niskim poziomie. Zagraniczna równowaga płatnicza większości zachodnioeuropejskich państw w 1976 roku była wysoko ujemna. Utrzymywał się wysoki stopień inflacji. Zastój ekonomiczny, deficyty budżetowe i zadłużenie powiększało walutowo-finansową chwiejność większości państw zachodniej Europy. Wysiłki narodowych rządów w kierunku pokonania w pierwszym rzędzie własnych problemów faktycznie opóźniały proces

ekonomicznej integracji EWG. Nie wykonano ani jednego zadania z postawionych w 1971 roku w celu utworzenia wspólnoty ekonomicznej i walutowej w ramach EWG w okresie do 1980 roku. Nie osiągnięto postępu w zakresie rozszerzenia ekonomicznych i walutowych pełnomocnictw kierowniczych organów EWG oraz nie zostały stworzone podstawy w celu zorganizowania niezależnej strefy walutowej. Kontynuowana była ostra walka konkurencyjna między EWG i Stanami Zjednoczonymi.

W 1977 roku sytuacja ekonomiczna w państwach zachodnioeuropejskich nie uległa zasadniczej zmianie.

Nie ulega wątpliwości, że w niedalekiej przyszłości nie należy oczekiwać w państwach zachodnioeuropejskich tempa rozwoju ekonomicznego z lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych.

Należy się liczyć z tym, że sytuacja ekonomiczna może doprowadzić do prób poszczególnych rządów ożywienia aktywności poprzez zwiększenie wydatków państwowych na produkcję uzbrojenia. Nie budzi wątpliwości, że niektóre państwa zachodnioeuropejskie, a szczególnie Francja, Wielka Brytania i Włochy, będą dążyły do zmniejszenia deficytu w bilansie płatniczym poprzez zwiększanie eksportu broni i techniki wojskowej. W związku z tym przemysł zbrojeniowy w tych państwach będzie znajdował się w wysokim stopniu gotowości również w wypadku konfliktu zbrojnego na ETW.

Szczególne uwagi winniśmy zwracać na zwiększanie ekonomicznego znaczenia RFN w ramach EWG i w świecie kapitalistycznym /następnie dokonuje się bardziej szczegółowej analizy tego zagadnienia/.

Z analizy wynika, że stosunkowo stabilna sytuacja w zachodniemieckiej ekonomice będzie nadal sprzyjała umocnieniu wojskowych i ekonomicznych wpływów RFN w ramach EWG i NATO. Jedno-

cznie z tym rząd RFN będzie unikać bezpośrednich konkurencyjnych spięć z kapitałem amerykańskim a tym samym kontynuować dotychczasowe szczególne stosunki RFN ze Stanami Zjednoczonymi. W sojuszu z kapitałem amerykańskim RFN będzie głównym gwarantem kapitalistycznych stosunków produkcyjnych w Europie Zachodniej. W związku z prawdopodobnym rozwojem współpracy w dziedzinie produkcji uzbrojenia w ramach NATO zwiększy się znaczenie zachodnioniemieckiego przemysłu wojskowego.

Głównym konkurentem RFN w Europie Zachodniej pozostaje Francja /następnie przedstawia się analizę sytuacji ekonomicznej Francji/.

W ocenie sytuacji politycznej w Europie Zachodniej, zwrócono w referacie przede wszystkim uwagę na problemy mające wpływ na wzmożoną aktywność organów kierowniczych NATO, nacelowaną na militarno-polityczne wzmocnienie sojuszu, jako podstawowego ogniwa imperialistycznej polityki z pozycji siły w stosunkach z państwami socjalistycznymi.

Wydarzenia mające miejsce w ubiegłym roku w Europie Zachodniej potwierdzają rozwój skomplikowanej, niosącej wiele sprzeczności sytuacji. Nie udało się przezwyciężyć trudności ekonomicznych, pogłębiły się konflikty na tle socjalnym, a w głównych państwach zachodnioeuropejskich zaznaczyła się chwiejność obecnych rządów. Trwa walka między mocarstwami o czołową pozycję w Europie Zachodniej oraz obserwuje się pełny zastój w sferze jej politycznej integracji. W licznych państwach, głównie na południu Europy, pogłębia się skomplikowana sytuacja wewnętrzna i ich stosunki międzynarodowe. Nie osiągnięto konkretnych rezultatów w określeniu płaszczyzny kontaktów EWG i Stanów Zjednoczonych, pogłębiły się jeszcze bardziej rozdziewięki EWG z Japonią w związku z rosnącą

konkurencją w sferze ekonomicznej. Wzrosła w poważnym stopniu ekonomiczna i polityczna aktywność EWG, jako całości oraz jej poszczególnych państw członkowskich w stosunkach z krajami rozwijającymi się.

W stosunkach z państwami socjalistycznymi rządy zachodnioeuropejskie powielają politykę Stanów Zjednoczonych.

Podjęte na ostatniej sesji Rady NATO decyzje wskazują, że rządy zachodnioeuropejskie uważają skrajny antykomunizm za główny oręż swej polityki i środek służący utrwalaniu zwartości sojuszu atlantyckiego.

Ostatnio rodzi się pytanie na ile na dalszy rozwój sytuacji w Europie Zachodniej, w tym na stosunki z państwami socjalistycznymi, mogą wpłynąć ewentualne zmiany rządów w głównych państwach zachodnioeuropejskich, zwłaszcza w RFN, Francji i Wielkiej Brytanii /następuje analiza tego problemu/.

Zmiany rządów w głównych państwach zachodnioeuropejskich nie zmieniłyby zasadniczego obrazu sytuacji w Europie Zachodniej. Mogłyby jednak przynieść nowe akcenty w stosunkach wewnątrz EWG oraz prawdopodobnie dalsze zwiększenie wpływu Stanów Zjednoczonych na rozwój stosunków tych państw z państwami wspólnoty socjalistycznej.

Nie rozwiązane pozostają w Europie Zachodniej problemy dalszej działalności w sferze integracji ekonomicznej oraz utworzenia politycznej nadbudówki w EWG. Na sytuację w tym zakresie będą miały przede wszystkim niepośledni wpływ rozbieżności wynikające z różnorodnego podejścia poszczególnych państw członkowskich EWG w rozwiązywaniu problemów ekonomicznych. W przyszłości mowa będzie przede wszystkim o rywalizacji między RFN, Francją i Wielką Brytanią, przy czym rola RFN będzie systematycznie wzrastać.

Pierwszym niepewnym krokiem w sferze politycznej jest decyzja przeprowadzenia bezpośrednich wyborów do parlamentu europejskiego.

Zagadnienia dotyczące składu organów i ich ponadnarodowych uprawnień, zostaną najprawdopodobniej jeszcze przez długi czas nie rozwiązane z powodu, iż ani jedno z państw EWG nie przejawia gotowości wyrzeczenia się podstaw swej niezależności państwowej. Ważnym politycznie problemem w rozwoju wspólnoty jest wstąpienie do EWG Portugalii, Hiszpanii, Grecji i innych państw. Dla stopniowego przyjmowania tych państw, decydującymi są motywy militarno-polityczne, mające pierwszeństwo przed - ekonomicznymi. Przewiduje się, że rozszerzenie EWG przyniesie ze sobą nowe problemy, których rozwiązywanie prowadzić będzie do coraz większego skomplikowania sytuacji i odsunięcia perspektyw integracji politycznej Europy Zachodniej.

Nowa administracja amerykańska nakierowała swą politykę europejską przede wszystkim na rozwijanie dwustronnych stosunków z poszczególnymi państwami oraz koordynację polityki w ramach NATO. Głównym partnerem Stanów Zjednoczonych w Europie pozostaje niezmiennie RFN, która z uwagi na znaczną stabilność, jest w stanie partycypować Stanom Zjednoczonym w procesie wzmacniania politycznej jedności NATO.

Kontynuowany jest proces zbliżenia Francji do Stanów Zjednoczonych, w szczególności w zakresie wzmacniania Paktu Północno-atlantycznego. Niemniej istnieją liczne problemy, w ocenie których polityka obu państw pozostaje odmienna.

Nie odnotowano zmian w stosunkach brytyjsko-amerykańskich, ich rozwojowi obydwa rządy przypisują specjalne znaczenie. Rządy brytyjski i RFN pozostają najbardziej niezawodnymi partnerami Stanów Zjednoczonych w Europie.

W sferze militarnej aktywność państw zachodnioeuropejskich dobitnie przejawia się w ramach Paktu Północnoatlantyckiego. Inne wojskowe organy państw zachodnioeuropejskich albo bezpośrednio wcielają w życie decyzje podjęte w NATO albo też w swej działalności są kierowane jego postanowieniami. W ostatnim roku zintensyfikowany został w Europie Zachodniej i Stanach Zjednoczonych kurs nasilający tempo wzrostu potencjału militarnego paktu. Zaznaczył się wzmożony wpływ Stanów Zjednoczonych na przygotowania wojenne zachodnioeuropejskich państw NATO oraz umocnienie militarnej pozycji RFN w Europie Zachodniej.

Wiosenne posiedzenia kierowniczych organów wojskowo-politycznych NATO potwierdziły w całej rozciągłości aktualność strategii "elastycznego reagowania" i operacyjno-strategicznej koncepcji "wysuniętych rubieży". Czyni się wysiłki w celu bardziej skutecznego ich zastosowania w warunkach lat osiemdziesiątych.

Pierwszorzędного znaczenia nabiera w szczególności realizacja zasady "wysuniętych rubieży" i jej uofensywnienie.

Potwierdzeniem tego zamiaru jest oficjalne oświadczenie rządu francuskiego w sprawie aktywnego udziału sił zbrojnych Francji w początkowym okresie wojny, nawet w pierwszym rzucie operacyjnym. Praktycznie zamiary te znajdują potwierdzenie w coraz ściślejszej koordynacji planów wykorzystania francuskich i połączonych sił zbrojnych paktu, w udziale wojsk francuskich w ćwiczeniach NATO itp.

Stworzenie warunków do urzeczywistnienia w praktyce zasady "wysuniętej rubieży" jest decydującym czynnikiem w opracowywaniu krótko- i długoterminowych planów budowy sił ogólnego przeznaczenia, przede wszystkim przez europejskie państwa członkowskie Paktu Północnoatlantyckiego.

W RFN główny wysiłek jest skierowany na stopniową realizację nowej struktury wojskowej w latach osiemdziesiątych.

Francja planuje do 1982 roku dokonać szerokiej reorganizacji własnych sił lądowych.

W siłach zbrojnych NATO na ŚE TDW dokonuje się na szeroką skalę modernizacji uzbrojenia jądrowego i konwencjonalnego.

Plany przyspieszonej modernizacji znajdują swoje odbicie w budżetach wojskowych głównych państw zachodnioeuropejskich. Wydatki europejskich państw NATO na zakup uzbrojenia i techniki wojskowej w okresie 1976-1980 zostaną zdwojone w porównaniu z okresem 1970-1975. Trzy główne państwa paktu - RFN, Francja i Wielka Brytania zwiększą wydatki na modernizację uzbrojenia, w tym okresie, o ponad 70 %.

Głównym dostawcą uzbrojenia do państw zachodnioeuropejskich będą Stany Zjednoczone, mimo stałego wzrostu mocy produkcyjnej przemysłu wojskowego głównych zachodnioeuropejskich państw NATO.

Szczególne uwagi w państwach NATO jest zwracana na prace naukowo-badawcze i doświadczalno-konstrukcyjne. Około 10-15 % ogólnego budżetu wojskowego asygnuje się na opracowanie nowych rodzajów uzbrojenia i techniki. Jednak ogólne wydatki na te cele są dużo większe, ponieważ rządy poszczególnych państw wydzielają około 50-80 % wydatków państwowych przeznaczonych na rozwój prac naukowo-badawczych na projekty dla potrzeb wojskowych. Kierownictwo paktu coraz bardziej podkreśla konieczność nie tylko zwiększenia wydatków wojskowych ale osiągnięcia bardziej skutecznych form kooperacji w dziedzinie badań, produkcji uzbrojenia i techniki wojskowej. Według poglądów kierownictwa NATO dzięki standaryzacji wydatki na opracowanie nowego sprzętu mogą być zmniejszone o około 30 %.

W dziedzinie szkolenia operacyjnego sił zbrojnych NATO, a szczególnie w zakresie jego organizacji i koordynacji, notuje się coraz większy wpływ naczelnych organów kierowniczych połączonych sił zbrojnych paktu. Częściej niż dotychczas stosuje się formę kompleksowych ćwiczeń, przeprowadzanych według wspólnego zamiaru i pod wspólnym kierownictwem.

Dążenia do uzgodnionych wysiłków militarnych europejskich państw członkowskich znajdują odbicie w tzw. niezależnej grupie programowania, a częściowo w zachodnioeuropejskiej wspólnocie i EWG. Podstawy integracji militarnej tworzone są jak dotychczas w ograniczonym stopniu przede wszystkim w wymienionych pierwszych dwóch organach.

Walka o zamówienia wojskowe w coraz większym stopniu wywiera wpływ na działalność organów wojskowych NATO, które z uporem dążą do przyspieszenia tempa i pogłębienia procesu standaryzacji uzbrojenia. Oprócz finansowych skutków, standaryzacja winna sprzyjać również rozwojowi integracji wojskowej. W celu rozwiązania tego problemu w Europie Zachodniej - bierze udział szereg specjalnych organów. Jednak mając na uwadze zarysowujące się tendencje, uważamy, że nie zważając na dążenie do osiągnięcia postępu, czynnikiem hamującym te wysiłki pozostaje nadal walka konkurencyjna. Wysiłki w tej dziedzinie mogą doprowadzić jedynie do ograniczonych w swym zasięgu wyników.

Nie ulega wątpliwości, a decyzje podjęte na wiosennej sesji naczelnych organów NATO są potwierdzeniem tego, że potęgowanie wysiłków zbrojeniowych paktu i zwiększenie udziału w nim zachodnioeuropejskich państw członkowskich stanowi akcent zagrożenia w Europie i na całym świecie.

Z analizy sytuacji wojskowo-politycznej w Europie i na świecie wynika, że imperializm koncentruje swoje siły dążąc do uchwycenia inicjatywy w stosunkach międzynarodowych. Dywersja ideologiczna oraz działanie z pozycji siły są głównymi częściami składowymi jego polityki stosowanej nie tylko w Europie ale na wszystkich kontynentach.

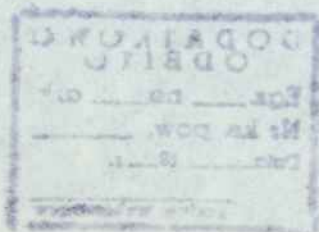
Siłom imperialistycznym w dalszym ciągu przewodzą Stany Zjednoczone, w polityce których wyraźnie widać tendencje militarystyczne.

Główne państwa zachodnioeuropejskie bez jakichkolwiek istotnych sprzeciwów akceptują ten usztywniony kurs Stanów Zjednoczonych.

W tej sytuacji zwiększa się odpowiedzialność wywiadu państw wspólnoty socjalistycznej w zakresie wykrywania zamiarów państw imperialistycznych, przewidywania możliwego powstania sytuacji kryzysowych w różnych częściach świata oraz demaskowania prowokacji skierowanych przeciwko państwom socjalistycznym.

Wydrukowano w 1 egz.

Wsk. J.B. mgr
Druk W.O. i H.S.
Data 28.9.77 r.
Nr ka. magaz. 1080

Z analizy sytuacji wojskowo-politycznej w Europie i na
 świecie wynika, że imperializm koncentruje swoje siły przede
 wszystkim w interesach w stosunkach międzynarodowych, wyraża
 ideologiczne oraz działania z pozycji siły są głównymi przesła-
 nymi składowymi jego polityki stosowanej nie tylko w Europie ale na
 wszystkich kontynentach.

System imperialistyczny w dalszym ciągu przewodził
 i będzie w polityce światowej widoczną tendencją imple-
 rystyczną.

Główne państwa zachodnioeuropejskie bez jakichkolwiek rezer-
 wnych sprzeciwów akceptują ten ustrojowy kurs stanów Zjednoczo-
 nych.

W tej sytuacji zwiększa się odpowiedzialność wywodu państw
 wspólnocie socjalistycznej w zakresie wykrywania zmianów państw
 imperialistycznych, przewidywania możliwego powstania sytuacji
 kryzysowych w różnych częściach świata oraz demaskowania pro-
 wadzącej skierowanej przeciwko państwom socjalistycznym.

Wydrukowano w 1 egz.

Wyk. J.B. mjr
 Druk H.O. i H.S.
 Dnia 28.9.77 r.
 Nr ks. masz. Pf-1080/W

3 egz. na 35 ark
 Zmianowo du. 29.11.77
 J. S. Kłelis

DODATKOWO	
ODBIŁO	
Egz. 3	na 35 ark.
Nr ks. pow. 91-1406	
Data 29.9.77	
L. O. W. W. W. W. W.	